

لـ پشت ئـ فسا نـ ی بـ دـ نگی منـ وـ ... مـ هدی ساـ جـ میجید

((ده قی ئه م ووتا ره بـ به شک له خوـنه ره کا نی ده قه ری گه منیان و
له شاری که اـ ر، به تایبه تی ها ته پـش که ش کردن له قاوه خا نه
ی که لتووری میلله ت)) .
ئـواره تان باش،

به ر له هه موو شتـک وهه ر ده سپـکـک، ده خوازم لـره وه، له م ده
ر فه ته وه پـم خـشه سه ری سووچه م بـگیانی به رگری و ته حه دای
پـشمه رگه دا بنه وـنم و، ئیکلام له به رده م هه یبه ت وشکـ ی گه
وره یی و شانازی ئه واندا بکـشم ، ئه وان بـجگه له وه ی که
ناسنا مه ی به رگری میلله تـکن له بنده ستی ، ئه وان نا مووسی سه
ربه رزی و غیره تی کوردن که به درـژایی مـژوو وو توویه تی نا بـ
زـرداری.

((له بیابانی عهـره بی به فر وهک ئـره هـر به ته نیا به سهـرئه یاسـفیدا
نا بارـت، بگره به سهـر بیره وه ریه کانیـشدا ده بارـت.
لـره، دوور له گشت شهـ و وداوو سهـروبنه کان، هه موو شتـک وـو له
کـتاییه، بهـر له بهـرپا بوونی قیامه تیش هـر بـده نگییه کی له و جـره
دـته ئاراوه.))

ئـرهـان پامووک

– له دـمه وه، جا رـکی تریش فره به گه رمی به خـرها تنی هه موو
لایه کتان ده که م وهه تاـاده ی سوکنایی هاتن و هـور بوونه وه ی
په له وه رـکی ته ریووی سه ر هه گـرتوو له دارستانـکی دوور و،
داـده دانی وه هـ ئاسکـکی هه اـتوو له بـشه اـنـکی چـدا، خـشـاـی
و خه نی بوو نی خـم ده رده بـم و، به دیداری زـرـک له ئـوه که
شانتان خستـ ته ژـر باری عه زیه تی هاتن له م ئـوا ره نا وه خته
داو، دورژانگه دان به دیار چیرـکی له گـگـانه وه نه ها تووی دـی
ئه و پیاوه ی که ووـاته که ی بـجه له حیکایه تی ده رده داری و
ئـشی سه خت و سزای هه تا قا می قیامه تی ئه نفال و، ئه نفال
بارزانیه کان و هه هـ بجه و شه نگا ل، هیچ حیکایه تـکی تری
شانازی نییه بـ باس کردن.

هه هـه ت هه روه ک و ئـوه به اـزان لـتان عه یانه و پرسیا ر گه
لـکی عه یا مـکی دوورو درـژیشه له دیارنه مانی من که له پشت بـده

نگیہ کی سا ردی ٹاسنیںی ده یان دیواری کئی نی هه زار سا ه یی
 قوو ه وه وه ک به شک له حیکا یه تی کاره ساته کانی ته م وو ه ته
 ، به سه بری ته یووب و سه نگینی به رد ، دا نیشوووم وماجه راو ته
 فسانه ی ته م بده نگیه شم ، نه له لای هیچ دره ختی کی کئی نه سا یی
 به ر نسرم و و نه هیچ گو ئا گردان کی ته م زه مانه به سانا یی
 ب له گئی انه وه نا یه ت ، هه تا جا س بوونی به ردیش له بده نگي
 وهه چوونی ئاوو له ییشتن و اوه شانندی سه ری نا ازی دره ختی
 به ر ما ه که مانیش و وه ده نگ هاتنی به شک له ئوه و له خو نه
 ره کانی ترم لره و له و ، له وانه ش که یه کک له وبه یی زانه ی
 به ناوی (ئارام نادر) ه وه له ده فه رن سلمانی ، ده ت :
 (..رک سیانز سا یی ئم لیسا د خو نین و بمان ختم ناکرت ،
 سیانز سا یی پرسیار ل لیسا د کین و ومانمان د ستناک و ت ..
 ماو یه کی زرو تاق ت پوک و ک ن ، ئم ب دوای دیو کئی دیک ی
 لیسادا د گئی یین و س راغی نیی) به رواری ته م نا مه یه سا یی (2013) یه ...

ه نگه که م ته رخه می زه ما نه و پشتگو خستنی ه نگي من و
 شاردنه وه ی سیما ی زو ه ی و ئاده می من له نه وه موو ه نگه کا
 نی تردا و ، ب ده ر به ستیی یی زگار کی سه بری ب یینسافیش له
 حاست ته ده بی من و عیزه ت به رزی و شک ی خ نه پشه وه بردن
 ه کار گه لکن له ته سی دیا ر نه ما نی من .. ته من سا ه های
 سا یی دوای ته م هه موو دیا ر نه ما نه ، ته م هه مووه له قه ستی
 فه را م شی و پشتگو خستنه ، نه هیچ وو یه کی ته وت م ها تووه
 له خ پیشا ندانی خ م و نه دادی شکایه تی ته م گله ییا نه شم ب
 چووته به رده می حوکمی ه وای خه لافت کی ئاده می یان هه ر
 میرینیشن کی تری عه داله ت .. ته مه هه ممان ته و گلییه یه که
 سه عدی) نه یکرد ، مه حویش نه یکرد ، (حافز) یش نه یکرد ، ته منیش
 نا یکه م ، هه ر وه ک و حافز ده ت :

**حافز سرار لهی کس نمی داند خموش
 از که می پرسى که دور روزگاران را چه شد.**

یشار ک ما ک من زرم خ ش د و تن ، ل یی مانى (اگر مار را
 بکوشند ، ئگ ر مار ک یان بکوشای) دا ، ک پا یی وانی د ق ک ناوی
 ح س ن) ته گه ر دروست زه ینم وه بیرى ب ته وه) . ح س ن
 کو یی ژگ یی کی مندا کار و ل گووند کی دوور د ستی ئم دوونیا ی دا
 دژی و ل ژرباری قوورسایى ست م گ ور ک اندا ک ب ز یان ب
 مردمندا ی ح س ندا نای ت و و جای دادک ناگرن ، ح س ن وو

دکات مملکت ته دوورکاني بډنگيپکي قوو وسر دکات سار
دئشاوی خي و هرگيز هيچ قس يک گگ هيچ بڼي بشرکي خوادا
ناکات ، خکي ه موو گووندک پيان واي زمانى لاک ، ژک وک
ه موو ژکي تری تپپيني ئاسايى بايکي خرا ب لای دارستانکي
چداو، ه هپپيني به په له ي بانده يه ک و، ده نگی خشيپ ي به
ئاسته مې ه ه ريني گه ايه کي له ناکاو و، د وروبړي
چشتنگاوکي گرمي گووندکي حسان و ل نژدیکي مزگوتي
دپکدا، ئال و کاتدا پير پياوک ک ب مزگوتک دکوات و ل
پشتو ا بانگی حسان دکات ک ب نو گووندکدا شپپت و
ب و ئاقاردا تپپت، حسان ئاوک ددات و دت:
- بپ...

پيرمردک له هیک ا دت باش حسان ، نه ت قسانيش
دککت...!

حسان دت: بپ، ئگړ کسک گوډم ل بگريت، ئمنيش قسان
دککم.

ه بپه ت کمه گاي کوردی به سه رده مې ما نيفاکچه دا (Manufacture)
تده په ت و، هيچ عه يبه و عاريه کيش له ما
نيفا کچه بوو ندا نيه، به و پپيه ي ه موو پيشه وه ره کاني وه
به رهه م هپنا و پپوه ره له پپيشنه کاني ئا بوو ري ک مپگا
گپانکا ري پيشه پيان به سه ردا دت و گپگه بپرخا نکي ئا بوو
ري نوو خش ده که ن ، کمپ مپگا به ه موو يه که جيا وا زيه کا
نيه وه ده باته نوو قه يرا ني توند وتا نه ندازه ي شه ژا ني تا
ک ، له خي و ده وروو به ري و گوو مان و تپپوا نيني تازه ي له
بوو ني په يوه ندييه نوپيه کا نيدا له گه ب بوو ن و
(Material)، مه ترياه نوپيه کاني ده ورو به ريدا، ئا له م سه رو
به نده دا ه ووتي کمپ مپا يه تي سه رخا ني ئا بووري کمپ مپا يه تي
نوو ده خوازت و پپخستنی سيستماتيکي سه رخاني سياسي و ده سه ت
و مه رجه عي ده سه تات ده خوازت، نه گه رچي نه مه با به تپکي
سياسي ئا بووريه و قسه و باسي دیکه ي ده وت، به پام ئيتر کمپ مپ
گاي کوردی به م ه موو ناو و نيشانه ي قه يرانه وه نا کرک کمپ مپ
گايه کي پپله قه يران و کريز نه بپت وکپشه ده روونيه کاني
بشارينه وه، نه مه بپجگه له سه ربارو کاريگه ريه قوو رسه ده ره
کيه کاني ووپاتاني ده ورو به رو ، Recession ي ئا بووري سياسي
پپژئا وا، ه بپه ت نه ده به که شي و هوونه ره که شي ه ر به شپکن
له قه يران و ه نگدا نه وه ي نه م قه يرانه ن. کورت و مه خله س
لپره وه من له گپشه ي سه نگيني و په راوپزخرا ويی به نه ده ب و
بده نگی قوورسي خپمه وه هيچ گله ييه کي نه وتپم نيه بیکه م. نه

گه ر گله ييه کيش بکه ين ٬ووی ده می گله ييمان بکه ينه کو٬ يا ٬ه
بی٬. هه ر وه ک و حا فز ده ٬٬ت:

قانع به خیالی ز تو بودیم چو حافظ
یارب چه گدا همت و بیگانه نهادیم .
((حافظ)).

ده ربه ده ری و ده روه زه کردن له ده رو د٬ی وو٬ا تاندا ، مر٬ق ده
باته ژ٬ر باری فه رمانی نا٬ه واو سه ختی نا دادی ٬٬ژگار٬کی سه
یرو ب٬ ئینسافی زه مانه یه ک که ناچاری ده کات شان بداته به ربای
فه رمایشتی زه بری ژیان و ب٬ده نگی قوو٬ و ٬٬چوویی خ٬ی.
-(گه یبر٬٬ گارسیا مارکیز) ده ٬٬ت: دواي بردنه سه ری ٬٬ژا ن٬کی
دژوارو سه خت له (پاریس)دا ب٬کا رو مو٬ف٬یس ده سوو٬امه وه و، دواي
س٬ ٬٬ژ برس٬تی تینی ب٬ ه٬نام و ناچار بووم له ناو میتر٬کانی
(پاریس)دا ده ستم پان کرده وه و ده سته س٬ی سوا٬کردنم ٬اخست. ئه
وپیاوه فه ره نسیه ی که ب٬ یه که مین جا ر چه ند (فرانک)٬کی
خسته ناو ده ستمه وه، وویستم پ٬ی ب٬٬م من سوا٬که رنیم،من(گه
یبر٬٬ گارسیا مارکیزی نووسه ری ئاراکا تاکای ک٬٬٬مبیام)،
ب٬٬ام ئه و گو٬ی له من نه گرت.

له چ٬شتخا نه یه کی هه وروپایدا وه ک شاگرد٬کی به رده ستی و خزمه
تکار،کر٬کاریم ده کردو ب٬جگه له خاریجی وهه وروپایه کان و منیش،
شاگردو وه ستای کوردی دیکه ی ت٬دا بوون. ئه من له دونیای خوادا
هه رکه ی سه رو د٬م ده گیر٬ت و خو٬قم ته نگ ده ب٬ت ،له به رخ٬مه
وه وه ک ب٬٬ه ب٬٬ه ده زده که م هه میشه به یتي غه زه ل٬کی سه عدی،
یان حافظ، عه تار،مه حوی ،ئا یه ت٬کی قورعان،په ره گراف٬کی
ئینجیلی ممه تال٬قا،دار، به رد،چووزانم ،هه رچی شت٬ک ب٬ت به ده
ممدا هه ر له به رخ٬مه وه ده یخو٬نمه وه و ده ی٬٬م ، ئیتر ئه گه
ر که س گو٬م ل٬ بگر٬ت یان نه یگر٬ت گرینگ نییه ب٬ من .

له ناو ئیشه که مدا که به ٬٬که وت ،ز٬ر جاران که به یتي غه زه
ل٬کی گه وره شاعیره کانم ده خو٬نده وه یه ک٬ک له و کو٬ه کوردانه
ی که خه ٬کی ده فه ری(سل٬مانی) بوو به دا خه وه که نا وه که یم
له بیر چوویته وه ،ده هات و ز٬ به شیرینی گو٬ی ده گرت و داوای ل٬
ده کردم غه زه له که ی ب٬ شه رح بکه م.

٬وژگاری فانی به ت٬په ٬ینی کاوه خ٬ و،له سه ره خ٬ی ب٬ منه ت ده
ها ت وت و ده چوو،کو٬٬ژگه ی یار٬ که باسمان کرد ٬٬ژکیان ،ها وه
٬٬کی گه نجی تری خ٬ی ها ورد ب٬چ٬شتخانه که، که هه م قووتا بی
زانک٬و هه م خو٬نه ر٬کی ش٬لگیری سه ر راست بوو به منی ناساند،که

زځر به داخه ناوه که ی ئه ویشم له بیر چووه ته وه:
دوایی خښ و دش و، من باش و تښ باش، قه یه رځک به حس و خواسی ئه
ده بی و فیکری درځژ دادمان کردو من له داستځیه ځسکی و، شځژزاد حه
سه ن ومه حوی و کاڅکا و عه تاروه مشتم لځ گرتبوو، که ئه و له
هیځځا ځووی ده می پرسپاری کرده من و گوو تی :

_قووربان، ئځوه مه هدی ساځج ده ناسن؟.
_گووتم، نه خځر قووربان، مه هدی ساځج سه رو سه کووتی کوځیه ؟.
_گووتی ئاخر چځن ده بځت، ئځوه ئه وهه موو کتځبه تان خوځندبځته وه
وقه سیده ی لیسا نه ناسن؟.

من درځیه کی با ریکم بځی کردو، گووتم ئه وکا برایه ی که ئځوه
باسی ده که ن کتځبی نییه، ئه گه ر کتځبځکی هه بځت حه تمه ن من ده
مخوځنده وه.(له پځ درځکه ی من سه ری گرت و)، ئه و گووتی ځا سده
که یت ئه م ده قه چاپ نه کراوه، منیش به ده ست نووس په یدام
کرددوه:

کوځه لاهه که ځځک به شځک له قه سیده ی لیسای که له به ربوو،
خوځندییه وه. وه ختځک که گه یشته ئه و به یته ی که مرځڅ بریندار
ده کات و ده ځځت:

لایه ک له دیواری ته مه نم ځوځا و، پیرځتیم که وته ده شته
وه. کاریگه ری له سه ر منیش داناو، زځر بځده نگ بووم.
_گووتی، وا دیا ره ئځوه ش بځتاقه ت بوون، ئه گه ر حه زده که ن
نوسخه یه کتان بځ ده هځنم.

_گووتم ئځستا ئه وکا برایه، مه هدی ساځج، له کوځیه؟.
_ئه و گووتی، لځره نه ماوه، وا بزائم مرددووه.
_گووتم خوا عافوی بکات. هه تا قه ده رځک هه ردووکمان بځده نگ
بووین و، زځر به ئه سپایی و به ځځزه و ته ماشای یه کتریمان ده
کرد به ځام هیچمان نه گووت.

قه سیده ی لیسا من و کوځه لاهه که و براده ره که ی کرده هاوځځ و
دواتر منیان به پځځځک له هاوځځکانی خځیان ناساند که له (Take
away) ځکدا کا ریان به یه که وه ده کردو، هه موویان له هه
وادارانۍ (لیسا) بوون و زځریان به سه ر یه کدییه وه هه بوو. زځربه
یان خه ځکی شاره کانی سلځمان وده قه ری گه رمیان و، خه ځکی ځځژه
ځاتی کوردستانیشیا ن تځدا بوون.

من که زځر جار دره نګانی شه و دواۍ ته واو بوونی کارده چووم
بځلایان، ده مبینی ئه وا ن که قه سیده ی لیسایان ده خوځنده وه هه
ندځک جار بځتاته قه ت ده بوون له گه ځ هه وای ساردی غه ریبي و مه
شروب خواردنه وه و کووځا نه وه ی برینی ده ر به ده ری سه ردځی

خـیـان و، به ئه و په ی په ستیه وه توو ه ئه بوون له خـیـان وله
هه موو دونیا و جنیویشیان به مه هدی سا ج ده دا. منیش بـده نگ ته
ماشایانم ده کرد و هیچم نه ده گووت.
ئه وان ئیتر به شـکن له هاوـه خـشه ویست و له بیر نه چوو ه کانی
من.

به ر له دوماهی:

وه کی کورمانج د بـژن ، مه گه له ک که یف خـش و سه ربلند بویم
دقـر دا و بهه قـاو د خزمه ت وه دا، ئا ن دا خویانی وهه قـیـش
ها ته دارخستن و چـ کرن، هه روه سا مه گه لـک که یف خـش بوویم ب
دیتنـ وه و، چه عـقه مه پـ ه وشن بووی، لـره وله گه رمیان، زـدی
ئه نفال و باوانی گه وره ی به شـک له کا ره سا ته کا نی کوردو،
سه رده می گرانی و نه بوونی ویه کتری کوشتنی براکان و گوو ه وه
چنه کردنی که س و کا ری ئه نفال کراوان و شان شـ کردنی گه وره
پیاوانی ئه م ووـاته له ئیدا ره دا نی ئه وان و مه یسه ر نه
کردنی ژیا نـکی شایسته به وان، به شـکن له بیر ه وه ریه تا ه
کانی من و دـعای هـشتا گیرا نه بووی مه غریبانی سه ر به رما ی
دایکانی کـسکه وتی نـو کاره سا ته کا نی کوردن.

لـره وه بـجگه له سووپاسگوزاری بـ قسوورم سه با ره ت به ئه رک و
زه حمه تکـشانی ئـوه، حه ز ئه که م ئه وه بـژم که ئه من هه میشه
گووتوو مه خوـنه ره کانم به شـکی قووـن له ها وـیه تی استگـیـانه
ی دووره په رـزی من. ئه من له م ته نهاییه دووره ده سته ی خـمه
وه ئه وانم خـشده وـت به هه موو ه نـگه کانیانه وه، به هه موو
ئینسافـکی سا ف و سایه قی شینایی ئاسمان و گه رمایی پـ له سه
وزایی تـری به ها رو ماریفه تی شکـفه کردنی گووـ له ئینجا نه ی
سه نگینی داخراوی په نجه ره دا. زـرـک له وان له زـره ی شا ره
کابی کوردستاندا، له خـشه ویستیاندا بـ ده قی (لیسا) نا وی
منداهـ کا نی خـیا ن ناونا وه (لیسا) ، ئه من له حه قیقه تدا ئه
وان به خاوه نی خـشم و لیسا ده زانم.

جا رـکی تریش زـر به گه رمی به خـرهاتنی هه موو لایه کتان ده که م
و ده سته کانتان به گه رمی ده گووشم.

بچووک و ئه ز به نیتان

November, 11th/2016